

L'ànima d'un taller de pintura a la Ronda de la Torrassa

Entrevista a la Néus Ramon, mestra del Taller de Dibuix i Pintura Josep Janés.

Memòria de Barri-Els Nostres Barris-Punt
Òmnia JisArrels

Conversem amb la Neus Ramon, l'ànima del Taller i Associació de Dibuix i Pintura Josep Janés. Un espai ple de màgia on el temps s'atura i es reinventa al ritme que esbossa la mà amb el carbonet. La Neus porta des de l'any 1995 al barri de la Torrassa ensenyant a ballar amb els pinzells i estimulants la creativitat de tothom que decideix endinsar-se en el món del traç i el color. És un espai analògic, on tot es fa al ralenti. Repassar la història del Taller de Pintura Josep Janés és repassar part de la mateixa història de l'edifici del Casal d'Entitats de Collblanc-La Torrassa que l'acull, al número 105 de la Ronda de la Torrassa.

Un viatge per la memòria: del Centre de la Torrassa al Casal d'Entitats

-Neus, farem un viatge amb tu a través de la memòria perquè ens expliquis tots els anys que portes al barri amb el Taller de Pintura Josep Janés. Com neix aquest taller i quina és la història d'aquest espai?

Actualment el Taller es troba a la quarta planta de l'edifici del Casal d'Entitats de la Torrassa i Collblanc i obre al públic els dimarts i els dijous. La seva història en aquesta ubicació s'inicia al 1995 però abans d'aquest any ja portava treballant a un taller anterior, al carrer Jacint Verdaguer del barri de Santa Eulàlia. Era una botiga que es deia Art i Vidre. Emmarcaven quadros i al fons hi havia un espai molt gran on jo donava classes. D'allà, quan ens van tancar portes i ens vam quedar al carrer vam venir-nos cap aquí a la Torrassa amb 40 alumnes i els cavallets.

-Per què us vau venir cap a la Torrassa?

Vam venir cap aquí perquè el director del Centre Cultural de Santa Eulàlia, el Jordi, ens hi va adreçar i ens va explicar que al Centre la Torrassa (l'actual Casal d'Entitats) volien obrir un taller de pintura. Així que al arribar, vaig entrevistar-me amb la directora del Centre i em va dir que encaixàvem perfectament. Així que vam guardar els cavallets fins que em van dir que ja podíem començar a la Torrassa!

Al començament ens van posar al soterrani de l'edifici del Casal, que semblava una presó perquè estava tot tancat amb reixes. Aleshores com també hi assajava un grup musical al mateix espai, ens van proposar de pujar a la cinquena planta. Allà hi havia un taller de restauració abans de la nostra arribada, però ja l'havien deixat i ens vam instal·lar. I després ens vam moure a la planta de baix: la quarta planta finalment, fins ara! Allà ens van tirar una paret que ens feia nosa i vam aconseguir més espai.

-Per què li vau posar el nom de Josep Janés a l'espai?

Una vegada instal·lats aquí es van celebrar al Centre uns Jocs Florals, per això el taller es diu Josep Janés. Li vam posar el nom perquè els Jocs es dedicaven a aquest escriptor. Vam fer-li el retrat -un carbonet magnífic- i ara el té la biblioteca del barri, que també té el nom de l'escriptor. Vam decidir posar-li aquest nom al taller en honor a aquest escriptor al que li dedicaven els Jocs Florals que es realitzaven en aquest edifici quan vam arribar. I vam anar a localitzar a la família de l'escriptor per tenir el permís del nom, i tot! Que el vam aconseguir.

-Quina activitat vau portar a terme a partir d'aquell moment al barri i quanta gent es va incorporar?

Aquí venia moltíssima gent.

La Neus Ramon acompanya incansablement des de fa 30 anys, a les veïnes que s'atreveixen a començar.

Una vegada instal·lats aquí es van celebrar al Centre uns Jocs Florals, per això el taller es diu Josep Janés.

Tenia nens i nenes! Va ser un moment d'eufòria perquè les activitats extraescolars es valoraven moltíssim. Aquí hi havia un veïnat de classe mitja treballadora amb cultura i ganes de que els seus fills tinguessin un aprenentatge humanístic, que ara s'ha deixat una mica de costat... Un veïnat preocupat perquè l'aprenentatge humanístic formés part de les formacions dels nens i nenes. Vaig tenir nens dels 6 fins els 15 anys i encara guardo algun dels seus dibuixos. L'interès que tenien ells i els seus pares per aprendre, va ser magnífic. Tinc una gran

Al Taller tenia gent gran i gent petita. I aquest conjunt va ser una experiència fantàstica.

quantitat de records i dibuixos: tant macos!... Va ser una època d'eufòria i recordo aquests nens amb tantes ganes d'aprendre. Sempre he pensat que aprendre jo més amb ells que al revés. Ens ho passàvem molt bé.

Al Taller tenia gent gran i gent petita. I aquest conjunt va ser una experiència fantàstica. No hi havia diferència d'edat perquè totes i tots eren pintors i va ser molt enriquidor. Crec que aquesta experiència és la base de l'ensenyament i sobretot del coneixement: l'intercanvi va enriquir la part humana de totes.

-Tu no has fet diferències ni classificacions per

Gent de Barri

Unes obres de rehabilitació conflictives

-Aquest moment d'esclat amb la participació de gent de totes les edats al taller, va canviar?

El moment d'esclat va acabar perquè aquest edifici van haver de restaurar-lo. Ens van dir que s'havien de fer obres de dalt abaix i que ens busquéssim la vida per trobar un nou sostre perquè l'edifici estaria un o dos anys tancat, del 2004 al 2005. Aquestes obres ens van afectar a tots.

Però a nosaltres en particular com a Taller de Pintura ens va afectar perquè vam tornar a Santa Eulàlia i vam demanar al Jordi si ens podia acollir al seu Centre Cultural i ens van ficar com van poder en una classe petita. La gent va anar deixant de venir i quan vam retornar de nou al Casal d'Entitats de la Torrassa érem menys de la meitat! Van anar incorporant-se persones noves però amb comptagotes. Vam passar d'oferir classes quatre dies a la setmana abans de les obres, a només dos dies.

Des que vam tornar després de les obres de restauració d'aquest edifici, vaig veure aquí coses inaudites, com una biblioteca destrossada, un record que encara tinc clavat al cor... Aquí al costat nostre hi havia un espai on uns nanos amb certa discapacitat van fer una biblioteca. Quan va fer nosa el material, què va passar? Els llibres, al contenidor! Tornem i ens trobem que la biblioteca va anar a parar als contenidors. Vam rescatar algun llibre i alguna estanteria que encara conservem al taller. Quan vam veure que havien tirat tots els llibres al contenidor no ens ho podíem creure.

També va coincidir que aquest és el moment en que la figura de conserge -que per cert, es deia Mari Carmen- a l'edifici del Casal desapareix. Perquè al Casal d'Entitats abans d'aquestes obres hi havia una persona que feia l'acollida i informava, darrere un taulell. Ara només hi resta un panell informatiu penjat a una paret.

En aquell moment de retorn a l'edifici va entrar una direcció nova al Casal i ens vam trobar molts problemes. Recordo que vam escriure una carta a la que aleshores era la direcció del

El moment d'esclat va acabar perquè aquest edifici van haver de restaurar-lo.

Centre Cultural del Districte II, d'on depenia -i continua dependent- l'equipament del Casal d'Entitats on dèiem que «no volem que una activitat cultural com el que nosaltres fem, acabi desestabilitzada per afers administratius dels quals no som ni hauríem de ser responsables. No volem quedar oblidats».

- Així que, un cop retornats, us va trobar amb molts entrebancs i amb la realitat de que les famílies del barri ja no van portar als seus fills a pintar... Com va canviar tot això fins arribar al moment actual?

Els nens que tinc ara provenen d'un grup de voluntariat meravellós -de l'Associació Nari Nan- que fan un repàs escolar a la planta -1 del Casal, i són els fills i filles de la immigració més recent, que és la gent que s'ha quedat en el barri. Moltes famílies que venien abans van marxar o si no han marxat han desaparegut, perquè jo no els tornat a veure més... Els únics nens i nenes que jo ara tinc són aquests de les classes de repàs. Són uns nanos que necessiten com tots, afecte i comprendre on estan... Amb les dificultats afegides de l'idioma.

Tots els altres alumnes que formen part actualment del taller ja estan jubilats. Totes ja tenim una edat!... I ara al taller hi ha un grup de gent molt maco però mes reduït. Ens anem motivant amb el dia a dia i veiem que la societat ha canviat. Ara no té res a veure amb el barri que hi havia, jo no dic millor que pitjor, però és diferent. Personalment penso que ens coneixem molt menys com a veïns. L'apropament és un esforç extraordinari i és fabulós trobar-te dones com les que porten aquesta associació -Nari Nan- que fan aquesta tasca d'acompanyament i repàs escolar amb aquests nens i que diuen: aquí ens hi posem per integrar-nos tots i totes! Jo estic un cop a

El Taller de Dibuix i Pintura Josep Janés i Olivé es troba ubicat a la quarta planta del Casal d'Entitats de Collblanc-la Torrassa, a la Ronda de la Torrassa, número 105

la setmana amb aquests nens i nenes que no són nascuts aquí: són la immigració que ara tenim al barri i són meravellosos, s'organitzen a la seva manera. La cosa ha canviat perquè és una altra cultura i distància.

Vaig pel carrer i em trobo ara que em saluden aquests nens i això es una manera de sentir-te que que estàs fent una tasca oberta i bonica. Les fronteres, la societat, tot va canviant... En aquest moment estic vivint el més trist de la part humana. Com el meu pare era marino, conec bastant el mar: aquests que ara venen i s'hi juguen la vida i veiem que no poden entrar i que els hi prohibeixen entrar a port... Això no cap a la meva formació! Veig que el món és cruel. I veiem també persones que personalment tinc en el meu imaginari com a persones bones i intel·ligents i en qui m'hi puc reflectir: aquestes fan nosa, i les envien a la presó, entre reixes!!!

Jo sé com acabaré però no sé com acabarà tot... M'agradaria que el meu besnét pogués tenir una esclatxeta de llum. I això ja t'ho explicarà el meu net si el veniu a buscar.

Reivindicant un futur sense presses

-Malgrat totes les dificultats, Neus, tu continues ensenyant a pintar... Aquí teniu pinzells, no teniu cap ordinador. Quan algú puja a aquest espai li sembla entrar en un altre món. És un espai analògic 100%.

Es pinzells es el que jo penso

que han de reflectir aquest sentiment. Hem de tenir alguna eina per posar això d'aquí (assenyalant-se el cor) al paper, i per mi són els pinzells, el carbonet... Les circumstàncies fan que es vagi diluint però si el vas mimant (el cor) i vas trobant amb la sorpresa dels raconets per plasmar i aprendre de les emocions. El llenguatge matern és l'ideal per expressar-les, no has de fer cap esforç però després passen molts anys d'aquest llenguatge, i si passen molts anys costa expressar-te amb la pintura, la música, la literatura, però tot es pot aprendre i quan veus que s'aprèn i es gaudeix és un goig, i jo ho passo millor que els meus alumnes!

Hem de mimar la part moral, autèntica, sense pretensions de gran pintor: vas aprenent cada dia, i aprofites el recursos de la vida... I en aquest trosset de taller anem buscant els que sí ens pot ajudar.

- L'espai del Taller de Pintura Josep Janés podria ser a hores d'ara, l'espai més antic de tot l'edifici que acull el Casal d'Entitats del barri: ha sobreviscut gairebé tres dècades obert al públic... I porteu unes quantes exposicions al barri!

Sí, actualment obrim dos dies a la setmana en horari de matí i tarda, els dimarts i els dijous i hem fet exposicions periòdicament al Centre Cultural del barri de tot el col·lectiu que en formem part al llarg de tots aquests anys. Recordo especialment una exposició que vam fer al barri dedicada a la reha-

bilitació de gent alcohòlica. I una altra exposició meravellosa de treball conjunt amb un poeta del barri, el Dani Torralba. Aquest noi té una paràlisi cerebral que ha sigut el regal que li ha donat la vida des de que va néixer, amb una intel·ligència brutal però amb un cos que va a un altre ritme. Ell va escriure uns poemes al 2009 i vam quedar en fer una cosa conjunta: ell recitar-los i nosaltres des del Taller, pintar-los. La nostra temàtica pictòrica va ser sobre els seus poemes. ..I ara, tornarem a fer una exposició amb el Dani! Estem esperant tancar una data per l'exposició, així que ens queden molts projectes de futur.

- Quantes persones hauran passat per aquí all llarg de tots aquests anys?

Moltíssimes perquè jo ja vaig entrar aquí amb 40 alumnes. Molta gent que fins i tot demanava de fer les classes els dissabtes. Gent del barri, d'aquest i el de Sta Eulàlia. A través del boca-orella perquè mai hem fet propaganda. Mai hem fet publicitat. Jo soc molt especial amb això: dic que vinguin i si els agrada es queden i si no marxen.

Cal també dir que el Taller ha estat i és tingut en compte com un recurs social per part de les entitats que s'hi dediquen al barri. Ens envien a gent per, en un primer moment, fer-ne un us 'teràpèutic' i tenim molt bones experiències.

No es pot fer res amb presses a la vida, si vols anar assimilant i gaudint de tot el que vols anar fent. Costa de pair! ▀